

Aan tafel in Zuidelijk Noord-Holland

'Diner pensant' over personele uitwisseling tussen onderwijs en bedrijfsleven

Bij het Pantha Rhei College in Amstelveen spraken donderdag 26 mei 2011 vertegenwoordigers uit onderwijs en bedrijfsleven over personele verbindingen tussen beide werelden. Via zij-instroom als docent of praktijkinstructeur, combinatiebanen, gastlessen en docentenstages kunnen de banden tussen (vmbo-)onderwijs en de beroepssectoren strakker worden aangehaald. Dat draagt bij aan tegengaan van het lerarentekort, maar ook aan meer praktijkgericht onderwijs.

Tekst: Saskia den Broeder, Werkende Woorden – Foto's: Hasan Kuday. Studio Action

Gastheer Bert de Weerd, algemeen directeur van het Pantha Rhei College, heet de aanwezigen welkom. Zeven ronde tafels met elk tien deelnemers krijgen een heerlijke maaltijd met een Mexicaanse 'touch' opgediend door zes van zijn leerlingen. Tijdens de verschillende gangen worden presentaties gegeven en gaan de deelnemers per tafel in gesprek over steeds twee stellingen.

Het 'diner pensant' is een initiatief van de schoolbesturen vmbo in de regio Zuidelijk Noord-Holland. De inhoudelijke organisatie ligt in handen van het lectoraat Gedifferentieerd Human Resource Management van de Hogeschool van Amsterdam. Dit lectoraat onderzoekt de vraag of personeelsuitwisseling met het bedrijfsleven een oplossing kan vormen voor het dreigend lerarentekort. Lector Martha Meerman geeft als aftrap voor de discussie: "Een goed voorbeeld wordt gegeven door premier Rutte, die elke week 2 uur lesgeeft op een vmbo-school in Den Haag. Graag horen we vandaag zo veel mogelijk nieuwe ideeën over personele verbindingen tussen onderwijs en bedrijfsleven, die kunnen leiden tot duurzame arrangementen."

Opwaartse druk

Na een voorstelronde komt de eerste lezing ter tafel. Jos van der Waals, lector Vmbo bij de Hogeschool van Amsterdam, ziet sinds de samenvoeging van vbo en mavo tot vmbo, een steeds verdere uitholling van de beroepsvoorbereidende kant van het onderwijs ten gunste van de theorie. Met name de praktijkgerichte leerweg kampt met een groot imago-probleem en met een moeizame aansluiting op het mbo. Deze 'opwaartse druk' is ongunstig voor leerlingen die leren door doen. Maar ook voor het bedrijfsleven dat zo een tekort krijgt aan vakbekwame medewerkers. Vakmensen de school in halen dan wel leerlingen deels in de bedrijven scholen, zoals via vakcolleges en de werkplekkenstructuur, moet soelaas bieden. De stelling waar de deelnemers zich tijdens de amuse over mogen buigen, luidt: "Het voortbestaan van de basisberoepseducatie staat op het spel en dat is een maatschappelijk probleem van de eerste orde!". Aan de tafels wordt instemmend geknikt. Zonder praktijkgericht onderwijs 'op maat' zal een 'verloren generatie' van kinderen zonder opleiding ontstaan.

Werken in twee sectoren

Bij het voorgerecht geven onderzoekers Najat Bay en Tessa Petrusa van het lectoraat een samenvatting van hun onderzoek naar personeelsuitwisselingen tussen bedrijfsleven en onderwijs in drie sectoren. Voor medewerkers in de zorg kan een overstap naar praktijkinstructeur in het onderwijs een oplossing zijn als het uitvoerend werk te zwaar wordt.

In de financiële dienstverlening kan het leraarschap een nieuwe loopbaanmogelijkheid betekenen voor boventalig personeel.

In de techniek gaat het erom, meer leerlingen te interesseren voor een technisch beroep. In alle drie de sectoren is sprake van uitwisselingen, tijdelijke detacheringen en definitieve overstappen.

De tweede stelling die de tafels krijgen: "Werknemers met een dienstverband in twee sectoren zijn altijd een aanwinst voor een werkgever", vindt veel bijval. Er komen wel de nodige knelpunten naar voren bij overstap of uitwisseling. Op het gebied van inschaling, bevoegdheid en rechtspositie, maar ook praktische problemen: "Wie neemt mijn lessen over als ik op stage ga?", of: "Hoe vangen we dat op met de productie?".

Vlinders

Bert de Weerd, algemeen directeur van het Panta Rhei College, vergelijkt 'leraar worden' met de ontwikkeling van rups tot vlinder: "Als je het dier te vroeg uit de cocon haalt, sterft het". Wie uit het bedrijfsleven overstapt naar de functie van praktijkinstructeur of docent, heeft wel begeleiding nodig maar moet ook even de tijd krijgen om zelf ervaring op te doen. "Als het lukt, wordt het onderwijs er een stuk kleuriger door." Twee stellingen serveert hij bij het hoofdgerecht: bij overstap moet je soms genoeg nemen met een lager salaris, en definitief overstappen baat op de duur niet. Dit laatste wordt beaamd door de deelnemers. De meerwaarde van een docent die afkomstig is uit het bedrijfsleven, ligt immers in diens actuele voeling met de praktijk. De salariskwestie ligt genuanceerder. Overstappers die vanuit de zorg in het onderwijs terechtkomen gaan er vaak op vooruit, bij andere sectoren kan er een flinke

salariskloof of pensioenbreuk gapen. Het hoog inschalen van een zij-instromer leidt voorts tot scheve ogen bij zittende docenten. Inschaling hangt mede af van bevoegdheid. Aan het verplicht stellen daarvan zitten twee kanten: sommige zij-instromers zijn van nature uitstekende onderwijzers, anderzijds moet je aan wie lesgeeft, toetsbare eisen stellen. Soms zijn vrijstellingen mogelijk. Bij daadwerkelijke overstappers wint de motivatie. "Salaris is niet alles, ik heb er geen moment spijt van", zeggen de aanwezige zij-instromers.

Gewoon doen

Micha Italiaander, directeur van het Regionaal TechnoCentrum Amsterdam, leidt als laatste spreker het dessert in. Hij signaleert dat door het teruglopen van de basisberoepsgerichte leerweg, het steeds moeilijker is om de technische afdelingen van het vmbo in stand te houden. Er loopt in de regio Amsterdam dan ook een actie: Wie redt het vmbo techniekonderwijs? Opleidingsbedrijven zoals die in bouw en techniek ontstaan, zijn mogelijk het antwoord. Micha Italiaander roept zowel onderwijs als bedrijven en instellingen op: "Houd op elkaar alleen een plezier te doen met mooie convenanten, maar speel gericht in op elkaars belangen en durf er een prijskaartje aan te hangen."

Hans Duivenvoorden, projectmanager risicoregio Zuidelijk Noord-Holland, toont zich eveneens voorstander van 'gewoon dóen'. Hij sluit de discussie

als volgt af: "Met deze bijeenkomst is een kiem gelegd voor verder samenwerking. Het mes snijdt daarbij aan twee kanten: docenten die de praktijk kennen, zijn de beste garantie voor voldoende toekomstige vakmensen!"

